

Yasal ve Bilimsel Boyutlarıyla KIYI

Editörler:

Hüseyin TUROĞLU - Hakan YİĞİTBAŞIOĞLU

Jeomorfoloji Derneği Yayını

No: 1

Temmuz 2017

Yasal ve Bilimsel Boyutlarıyla KIYI

Jeomorfoloji Derneği Yayını Yayın No: 1

ISBN: 978-605-67576-0-0

Jeomorfoloji Derneği

Dernek No: 34-213-165

www.jd.org.tr - destek@jd.org.tr

<https://www.facebook.com/JeomorfolojiDer>

<https://twitter.com/JeoOrg>

Turoğlu, H. ve Yiğitbaşıoğlu, H. (Ed.) 2017. *Yasal ve Bilimsel Boyutlarıyla KIYI*. Jeomorfoloji Derneği Yayını Yayın No: 1, ISBN 978-605-67576-0-0, İstanbul.

Bu kitabın tamamı veya bir kısmı Jeomorfoloji Derneđinin izini olmadan çoğaltılamaz ya da yeniden basılamaz. Kaynak göstermek şartı ile alıntı yapılabilir. Kitapta yer alan bölümlerin her türlü sorumluluğu bölüm yazarlarına ait olup, yazarların kişisel görüşlerini yansıtmaktadır.

Kapak tasarımı : H. Yiğitbaşıoğlu

Kapak fotoğrafı : KKTC, Altinkum plajı (H. Yiğitbaşıoğlu)

Baskı

KİTAP • KIRTASIYE • FOTOKOPI SANAYİ
ve TİCARET LIMITED ŞİRKETİ

Büyük Reşitpaşa Caddesi No.44/C
34470 Lüleli - İstanbul
Tel: (0212) 513 79 68-522 74 45
526 90 45 Fax: (0212) 528 58 51
web: www.cantay.com
e-mail: info@cantay.com

Önsöz

Jeomorfoloji Derneği; uzun zamandır eksikliği duyulan ve büyük bir gereksinim olarak ortaya çıkan, meslektaşları bir araya getirmek, güncel bilimsel gelişmeleri paylaşmak, jeomorfoloğların mutlaka bulunması gereken alanlarla ilgili konularda tematik eğitim etkinlikleri yapmak ve mesleki tanınırlığın sağlanması ile mesleki yeterliliğin saptanması konusunda yetkilendirme gibi alanlarda faaliyet göstermek üzere kurulmuş bilimsel ve mesleki misyona sahip bir dernektir.

24 Nisan 2015 günü kurulan Jeomorfoloji Derneği aynı yılın haziran ayında "Jeomorfolojide Ölçme Değerlendirme" başlığı ile ilk tematik toplantısını yapmıştır. Tematik toplantıların amacı; belirli bir konuda, mesleki yeterliliklerin geliştirilmesi hedefli, kamu yaşamını olumsuz olarak etkileyen bir problemi, halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesine katkı sağlayacak konuları coğrafya perspektifinde ele alarak, konunun jeomorfolojik temellerinin farklı yönleri ile tartışılmasıdır. İkinci tematik toplantı olan "Yasal ve Bilimsel Boyutlarıyla: Kıyı" 24 – 25 Eylül 2016 tarihleri arasında Şile'de gerçekleştirilmiştir.

Bu etkinlikte kıyılar jeomorfolojik açıdan ele alınarak, oluşum süreçleri, tipleri ve insan ile olan etkileşimleri konusunda bilgi verilmiştir. Bunun yanı sıra, kıyı ve kıyı ile ilgili kavramlarda yasalarımızda yer alan tanımlardan da söz edilerek bazı konulardaki yasal tanımlamalar ile bilimsel tanımlamalar arasındaki ortak noktalar ve farklılıklar irdelenmiştir. Kıyı bölgelerindeki hukuk davalarında bilirkişi olarak jeomorfoloğların da yer alması bu konuda meslektaşlarımıza büyük bir sorumluluk yüklemektedir.

Bu tematik toplantıda ele alınan başlıca konuların bir bölümü uzun ve yorucu bir süreçten sonra kitap haline getirilmiştir. Altı bölümden oluşan bu kitabın temel amacı; ilgilenenlere, "Kıyı" konusunda, coğrafi perspektifte yeterliliklerin kazandırılmasına aracı olmaktır. Bu amaç için Prof. Dr. Hüseyin TUROĞLU tarafından hazırlanan birinci bölümde "Deniz ve Göllerde Kıyı" konusu jeomorfoloji kapsamında ele alınmıştır. Kıyı, kıyının bölümleri ve onların sınırları, bu sınırların belirlenmesinde esas alınan jeomorfolojik, hidrografik, iklimatik özellikler ile kıyıyı temsil eden birikimlerim tekstür ve strüktür özelliklerine ait deliller özetlenerek tanıtılmıştır. Prof. Dr. Hakan YİĞİTBAŞIOĞLU'nun hazırladığı ikinci bölümde güncel kıyı morfodinamik etken ve süreçleri anlatılmıştır. Dalga ve akıntılar, bu etkenlerin kıyıdaki güncel faaliyetleri ve kıyı üzerindeki etkileri ele alınarak açıklanmıştır. Kıyı Mevzuatı ve Jeomorfolojik Değerlendirmesi konularını içeren üçüncü bölüm Prof. Dr. Hüseyin TUROĞLU tarafından kaleme alınmıştır. Bu bölüm; mevcut kıyı mevzuatındaki coğrafya ve özellikle jeomorfoloji ile ilgili olan bölüm ve maddelerindeki farklı kabul edilmiş ve eksiklikleri hakkında açıklamaları kapsamaktadır. Kitabın dördüncü bölümü kıyı vejetasyonunu

tanıtmaya yönelik olarak Prof. Dr. Meral AVCI tarafından hazırlanmıştır. Bu bölümde kıyıyı tanımlayan bitkilerinin fotoları ile tanıtıldığı ve kıyı belirlemede önemli coğrafi göstergeler, deliller olarak kabul edilen hususlar açıklanmıştır. “Akarsu Vadilerinde Kıyı Kenar Çizgisinin Belirlenmesi” başlıklı 5. Bölüm Yrd. Doç. Dr. Lütfi Nazik tarafından hazırlanmıştır. Bu bölümde; akarsular için kıyı kenar çizgisi konusunun tarihsel gelişimi, güncel uygulamalar, akarsu kıyılarına ait dinamik süreçler konularına değinilmiştir. Her ne kadar kıyı fizikî etmen ve süreçlerin ortak şekillendirmesi ile meydana geliyorsa insanın bu etmen ve süreçlerin etkisini arttırıcı, azaltıcı ve yönün değıştirci etkileri de olduğu inkâr edilemez. Kitabın bu bölümünde Prof. Dr. Sedat AVCI tarafından; “Kıyı Alanlarının Kullanımında Beşerî Faktörler” başlığı altında kıyı kullanımı ve kıyılar üzerinde insanın etkileri ele alınmıştır. Kitabın sonuncu bölümünde ise kıyı alanlarının kullanımı ve değerlendirilmesi konusunda hazırlanacak çalışmalar için mekânsal analiz yapma imkanı sunan ArcGIS 10.x ile uzunluk ve alan ölçümlerinin yapılmasına bir uygulama örneği yer almaktadır.

İçeriği ve kapsamı itibarıyla “Kıyı”, “Kıyı Kenar Çizgisi” problemleri konusuna önemli bir katkı sağlayacağı kabul edilen bu kitabın basımını “Esri Bilgi Sistemleri Mühendislik ve Eğitim Ltd. Şti. (ESRI Türkiye)” üstlenmiş ve gerçekleştirmiştir. Başta “ESRI Türkiye” Yönetim Kurulu Başkanı, üyeleri ve kuruluşun CEO’su olmak üzere, katkısı bulunan tüm ESRI Türkiye mensuplarına bu kıymetli destekleri nedeniyle hem kitap bölüm yazarları ve hem de Jeomorfoloji Derneği Yönetim Kurulu olarak çok teşekkür ediyoruz.

Kitabın gerek jeomorfologlara gerekse konu ile ilgilenen diğerk kişi ve kurumlara kıyı hakkındaki çalışmalarında yardımcı olacağını umuyoruz.

Editörler

Hüseyin Turoğlu-Hakan Yiğitbaşıoğlu

Mayıs 2017

İçindekiler

Deniz ve Göllerde Kıyı 1-30

H. Turoğlu

Kıyı Dinamikleri ve Süreçler 31-44

H. Yiğitbaşıoğlu

Kıyı Mevzuatı ve Jeomorfolojik Değerlendirmesi 45-62

H. Turoğlu

Türkiye'nin Kıyı Kumullarında Bitki Örtüsü 63-92

M. Avcı

Akarsu Vadilerinde Kıyı Kenar Çizgisinin Belirlenmesi 93-116

L. Nazik

Kıyı Alanlarının Kullanımında Beşerî Faktörler 117-146

S. Avcı

Kıyı Alanlarında Uzunluk ve Yüzölçümünün CBS ile Belirlenmesi 147- 154

S. Avcı